

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedy Milana Podhrázkého a soudců Petra Mikeše a Jitky Zavřelové v právní věci žalobců: **a) A. H., b) M. H.**, oba zastoupeni JUDr. Matějem Šedivým, advokátem se sídlem Václavské náměstí 21, Praha 1, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutím žalovaného ze dne 24. 5. 2021, čj. OAM-834/ZA-ZA11-ZA05-R2-2017 a čj. OAM-833/ZA-ZA11-ZA05-R2-2017, o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Městského soudu v Praze ze dne 12. 7. 2023, čj. 16 Az 21/2021-35,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á .**
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení.

O d ů v o d n ě n í :

I. Vymezení věci

[1] Dne 11. 10. 2017 podali žalobci žádost o udělení mezinárodní ochrany. Žalobce a) svůj azylový příběh staví mimo jiné na tom, že od roku 2010 je členem Ázerbájdžánské strany lidové fronty (AXCP). Je ženatý s žalobkyní b) a bezdětný. V roce 2015 vedl jako člen AXCP politické diskuse s mládeží a v srpnu daného roku se účastnil politické demonstrace v Mingačeviru. Dne 31. 8. 2015 přijeli policisté do internetové kavárny, kterou provozoval, prohledali mu kancelář a zabavili elektronická zařízení. Téhož dne byl zadržen policií, která ho na 15 dnů uvěznila. Ve vězení ho bili a mučili a musel kvůli tomu podstoupit operaci pohlavních orgánů. Po operaci se vrátil do své internetové kavárny a toto pracoviště našel v dezolátním stavu po prohlídce policejního orgánu, údajně kvůli vyšetřování znásilnění, ke kterému zde došlo. Následně pokračovalo vyšetřování žalobcových politických aktivit. Konečnou cestu ze země podnikl dne 28. 11. 2015. V roce 2016 po něm bylo vyhlášeno pátrání, což se dozvěděl na začátku roku od blízkých a koncem roku obdržel písemné potvrzení poštou. Žalobce také uvedl, že je pronásledovaný nejen kvůli své politické činnosti, ale i kvůli křesťanské víře. Žalobkyně b) v rámci svého azylového příběhu upozorňovala na politické aktivity žalobce a). Kvůli přechodu na jinou víru ani nebyli bráni vážně. Uvedla, že jeho problémy se dotkly i jí, protože byla propuštěna z práce (pracovala jako učitelka). Lidé jim nadávali a uráželi je a její manžel byl křivě obviněn ze znásilnění.

Pokud by svoji vlast neopustili, její manžel by jistě byl zatčen a ona by zůstala sama a bez práce.

[2] Žalovaný rozhodnutími ze dne 29. 10. 2018, čj. OAM-834/ZA-ZA11-ZA05-2017 a čj. OAM-833/ZA-ZA11-ZA05-2017, žalobcům mezinárodní ochranu neudělil.

[3] Žalobci proti uvedeným rozhodnutím podali žalobu k Městskému soudu v Praze, který rozsudkem ze dne 4. 12. 2019, čj. 4 Az 72/2018-42, zrušil rozhodnutí žalovaného čj. OAM-834/ZA-ZA11-ZA05-2017 ve věci žádosti žalobce a). Žalovanému uložil znovu posoudit žalobcův azylový příběh. Měl se všemi skutečnostmi zabývat jednotlivě i v jejich vzájemné souvislosti a respektovat právní názor soudu, že za dosavadního stavu dokazování nebyl žalobcův azylový příběh jako celek nevěrohodný. V případě provedení dalšího pohovoru měl žalovaný významně přihlížet k době, která již od daných událostí uplynula. K závěru o nekonzistentnosti azylového příběhu tak mohl žalovaný dojít pouze tehdy, pokud by rozpory byly zcela zásadní. Rozsudkem ze dne 28. 5. 2020, čj. 1 Az 71/2018-40, městský soud zrušil také rozhodnutí žalovaného čj. OAM-833/ZA-ZA11-ZA05-2017 ve věci žádosti žalobkyně b). Podle městského soudu žalobkyně uváděla azylové důvody, které se sice odvíjely od důvodů jejího manžela, ale měly dopad přímo do jejích práv. Z výpovědi žalobkyně vyplynulo, že důvodem jednání namířeného vůči ní samé je politická angažovanost jejího manžela, proto azylové důvody manžela dopadají i na ni samotnou.

[4] Žalovaný v dalším řízení mimo jiné provedl s žalobcem a) doplňující pohovor a opatřil si další informace vztahující se k věci. Kromě zpráv pojednávajících obecně o stavu v zemi původu dále opatřil informace Odboru azylové a migrační politiky MV ČR o protestech v Mingačeviru v srpnu 2015, informaci MZV ČR o buňce strany AXCP v Mingačeviru a informaci MZV ČR o ověření předložených dokumentů. Rozhodnutími označenými v záhlaví pak žalobcům mezinárodní ochranu dle § 12, § 13, § 14, § 14a a §14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, opět neudělil. Nevěrohodnost žalobce a) postavil na třech bodech. Prvním z nich je rozpor v datu konání demonstrace, který neodpovídá žalobcovým tvrzením. Druhým jsou nedostatečné informace, které žalobce poskytl ohledně svých politických aktivit, resp. členské základny v místě působení. Třetím bodem pak je nedůvěryhodnost dokumentů, které žalobce žalovanému předložil. Žalovaný totiž došel mimo jiné k tomu, že policejní dopis, podle něhož je po žalobci pátráno, je falzifikátem.

[5] Proti rozhodnutím žalovaného podali žalobci žalobu, kterou městský soud v záhlaví uvedeným rozsudkem zamítl. Jelikož žalovaný po vydání zrušujících rozsudků provedl další úkony za účelem zjištění skutkového stavu, byl oprávněn rozhodnout o žádosti žalobců znovu na základě nových úvah, aniž by tak učinil v rozporu se zrušujícími rozsudky. Právní názory, které ze zrušujících rozsudků plynuly, byly totiž závazné pouze v rozsahu dříve provedeného dokazování. Podle městského soudu bylo prokázáno, že potvrzení policie je padělek. Žalobce a) pak nepředložil důkaz prokazující opak nebo netvrdil skutečnosti, které by mohly zpochybnit tento závěr. Soud považuje zpochybnění potvrzení policie za rozhodné pro závěr o nevěrohodnosti žalobce a), jelikož se mělo jednat o jednu z listin prokazujících podstatu jeho azylového příběhu. Pokud předloží žadatel o mezinárodní ochranu padělané listiny prokazující jeho azylový příběh, je nutné mít za to, že jeho azylový příběh je nevěrohodný. Ve správním řízení sice nedošlo k účinnému zpochybnění další listiny (potvrzení ministerstva o odsouzení žalobce), ale pokud bylo prokázáno, že první úřední listina je padělek, pak je nutné mít pochybnost také o pravosti potvrzení ministerstva,

pokračování

a tím i azylového příběhu žalobce jako celku. Nad rámec odůvodnění soud také uvedl, že žalovaný měl být v případě ověření pravosti úředních listin více aktivní, jelikož z předložených listin je patrné, že podpisy na obou listinách jsou totožné, přestože mělo být potvrzení vydáno odlišnými osobami.

[6] Městský soud dále uvedl doplňující skutečnosti k závěru o nevěrohodnosti tvrzení žalobce a) o jeho pronásledování. Jde o rozpor tvrzení žalobce o průběhu nepokojů v Mingačeviru se skutečným průběhem událostí. Vzhledem k odstupu času by bylo možné připustit odchylku několika dnů, avšak žalobce na tvrzené časové ose událostí trval. Podle soudu tomu tak bylo proto, aby byla zachována souvislost s datem jeho zadržení a omezení osobní svobody. Žalobce též odmítl uvést jméno vedoucího strany, ačkoliv byla tato osoba již státem sankcionovaná a represivním orgánům Ázerbájdžánu byla tedy identita vedoucího pobočky strany známa. Městský soud však zdůraznil, že tato skutečnost je pouze podpůrná a že klíčové pro závěr o nevěrohodnosti žalobce a) je předložení padělané listiny.

[7] Městský soud se také vyjádřil k námitce, podle níž žalovaný nezohlednil dokumenty ze sdíleného úložiště. Uvedl, že žaloba nespecifikovala, který podklad měl žalovaný zohlednit, a takto obecně vymezený žalobní bod lze vypořádat pouze obecným závěrem, že žalovaný není povinen provést veškeré důkazy navržené žadatelem o mezinárodní ochranu, zejména pokud dojde k závěru, že navržené důkazy jsou irelevantní. Co se týče tvrzeného pronásledování kvůli křesťanské víře, podle městského soudu v žalobě ani během azylového řízení žalobci neuvedli žádné konkrétní okolnosti, ze kterých by bylo možné dovodit, že tvrzená újma pronásledování by mohla mít základ v jejich víře.

II. Obsah kasační stížnosti a vyjádření žalovaného

[8] Proti naposledy zmíněnému rozsudku městského soudu podali žalobci (dále „stěžovatelé“) kasační stížnost.

[9] Stěžovatelé předně tvrdí, že závěry žalovaného jdou proti závaznému názoru městského soudu. Žalovaný tento postup opírá o paušální závěry (jako například konstatování, že podle zkušeností německé migrační autority je běžné že státní příslušníci Ázerbájdžánu předkládají padělané listinné důkazy až v 95 % případů). Podle stěžovatelů nejsou důvody, aby se městský soud odchyloval od svého původního posouzení věci, jelikož nedošlo ani ke změně po důkazní stránce, ani ke změně v oblasti politické reprezentace Ázerbájdžánu.

[10] Stěžovatelé dále tvrdí, že stěžovatel a) poskytl konzistentní výpověď o své politické aktivitě, pro kterou byl vězněn i mučen. „Námítky“ soudu ohledně nedostatečného zájmu o důsledky mučení stěžovatele a), kvůli kterým byl nucen podstoupit operaci pohlavních orgánů, zůstaly opět bez zájmu žalovaného. Zjištěné skutečnosti hovoří ve prospěch žádosti a provedeným dokazováním nebyly zjištěny žádné důkazy v její neprospěch.

[11] Napadené rozhodnutí též porušuje požadavky § 68 odst. 3 správního řádu, pokud uvádí, že „není jeho úkolem posuzovat, jaké konkrétní materiály podporují tvrzení žadatele a jaké ne“, neboť naopak je správní orgán povinen vyhodnotit veškeré pořízené důkazy, a to nejprve izolovaně a poté ve vzájemném kontextu, kdy následně musí rozlišit mezi důkazy ve prospěch a důkazy v neprospěch, neboť na tomto postupu je založeno celé dokazování ve správním řízení. V této souvislosti stěžovatelé tvrdí, že se žalovaný opět nezabýval důkazy

doloženými cestou sdíleného uložště, ačkoliv bylo jeho povinností vypořádat se s veškerými zajištěnými důkazy, bez ohledu na to, na jakém nosiči jsou zachyceny.

[12] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti uvádí, že jeho rozhodnutí i rozsudek městského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Odkazuje se v této souvislosti na správní spis. Námitky stěžovatelů jsou pouze obecného charakteru. V odůvodnění napadených rozhodnutí se žalovaný se všemi kasačními důvody řádně a podrobně vypořádal, zabýval se rozhodnými skutečnostmi a opatřil si dostatek informací. Při posuzování žádostí stěžovatelů se nedopustil žádné nezákonnosti.

III. Posouzení Nejvyšším správním soudem

[13] Nejvyšší správní soud se s ohledem na uplatněnou kasační argumentaci zabýval nejprve tím, zda je kasační stížnost v dané podobě vůbec věcně projednatelná. Dospěl přitom k závěru, že kasační stížnost není přípustná.

[14] Kasační stížnost lze podat jen z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. Kasační stížnost podaná z jiných důvodů je nepřípustná podle § 104 odst. 4 s. ř. s. Stěžovatel musí reagovat na argumentaci krajského (městského) soudu a uvádět, z jakých důvodů jsou závěry, které soud v napadeném rozsudku uvedl, nesprávné. Stěžovatel tedy musí vylíčit, kterých konkrétních nezákonných kroků, postupů, úkonů, úvah, hodnocení či závěrů se měl soud vůči němu dopustit v procesu vydání rozhodnutí či přímo rozhodnutím samotným, a rovněž ozřejmit svůj právní náhled na to, proč se má jednat o nezákonnost (rozsudek rozšířeného senátu NSS ze dne 20. 12. 2005, čj. 2 Azs 92/2005-58, č. 835/2006 Sb. NSS, a rozsudek NSS ze dne 24. 1. 2023, čj. 6 As 358/2021-38, bod 11). Pokud tak neučiní a pouze znovu zopakuje námitky, které uvedl v řízení před krajským soudem, aniž by jakkoliv reflektoval argumentaci krajského soudu, pak za předpokladu, že uvedené námitky krajský soud vypořádal a nelze v jejich opakování spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která je nadále schopná obstát proti závěrům krajského soudu, nejsou takové námitky přípustné (usnesení NSS ze dne 10. 9. 2009, čj. 7 Afs 106/2009-77, č. 2103/2010 Sb. NSS; ze dne 15. 9. 2009, čj. 6 Ads 113/2009-43; nebo ze dne 14. 6. 2016, čj. 1 As 271/2015-36).

[15] Co se týče tvrzení, podle něhož nejsou závěry žalovaného v souladu se závazným názorem městského soudu, s tím se městský soud vypořádal v bodě 26 napadeného rozsudku. Mimo jiné i z tohoto bodu je navíc zjevné, že žalovaný (i městský soud) vycházel z konkrétních důkazů, které byly v rámci řízení provedeny, a svůj závěr tak netvořil na základě paušálních tvrzení. Důvody, které žalovaného vedou k závěru, že je jedna z předložených listin padělkem, se pak městský soud zabýval v bodě 29 napadeného rozsudku.

[16] S argumentací, podle které stěžovatel a) poskytl zcela konzistentní výpověď, se městský soud vypořádal v bodech 26 až 39 napadeného rozsudku, ve kterých podrobně rozebral nekonzistentnosti v azylovém příběhu stěžovatele. V uvedených bodech se městský soud zabýval i námitkou, podle níž nebyly zjištěny žádné důkazy v neprospěch podané žádosti. S námitkou, která se týká sdíleného uložště, se pak městský soud vypořádal v bodě 37 napadeného rozsudku (kterým vypořádal také námitku, podle níž žalovaný porušil § 68 odst. 3 správního řádu).

[17] Co se týče námitky, že nejsou dány důvody, aby se městský soud odchýloval od svého původního rozhodnutí (jelikož nedošlo ani ke změně po důkazní stránce, ani ke změně

pokračování

v oblasti politické reprezentace Ázerbájdžánu), zde je třeba uvést, že se opět jedná pouze o „recyklovanou“ námitku, která nyní namísto rozhodnutí žalovaného směřuje vůči rozsudku městského soudu. Vůči rozhodnutí žalovaného se touto námitkou městský soud vypořádal v bodě 26 napadeného rozsudku a stěžovatelé na jeho rozhodovací důvody ani v tomto ohledu nijak nereagují.

[18] S každou z uvedených námitek se tedy městský soud již vypořádal v napadeném rozsudku a opakovaná argumentace stěžovatelů na jeho závěry nijak nereaguje. V takto uplatněných námitkách pak ani nelze spatřovat setrvání na dříve vznesené argumentaci, která by byla schopná obstát proti závěrům městského soudu.

[19] Stěžovatelé také tvrdí (a tvrdili to i v žalobě), že žalovaný nevěnoval dostatečnou pozornost „námitkám“ městského soudu ohledně nedostatečného zájmu o důsledky mučení stěžovatele a). V bodě 16 zrušujícího rozsudku čj. 4 Az 72/2018-42 vyjádřil městský soud výhrady vůči tomu, že žalovaný neučinil součástí spisového materiálu žádný dokument o zdravotním stavu stěžovatele a) a ani záznam o pravdivosti či nepravdivosti stěžovatelových tvrzení ohledně lékařského zákroku. Z napadeného rozhodnutí žalovaného čj. OAM-834/ZA-ZA11-ZA05-R2-2017 (str. 9) i napadeného rozsudku (bod 28) je však patrné, že tak žalovaný již učinil [lékařská zpráva se nachází ve správním spise ve věci žádosti stěžovatele a) na listu číslo 145]. Námitka stěžovatele je navíc formulována natolik obecně, že ani není jasné, jaké „nevěnování dostatečné pozornosti“, které by bylo v rozporu se zrušujícím rozsudkem městského soudu, v rozhodnutí žalovaného spatřuje. V případě takto obecného tvrzení tak předně ani nemohlo proto jít o projednatelnou žalobní námitku, a stejně tak nemůže jít ani o projednatelný kasační bod.

[20] Nejvyšší správní soud proto dospěl k závěru, že žádné z uvedených tvrzení nesplňuje náležitosti kasačního bodu, neboť jimi stěžovatelé nereagují na rozhodovací důvody městského soudu. Jedná se tedy o nepřipustné námitky ve smyslu § 104 odst. 4 s. ř. s. (rozsudek NSS čj. 8 Azs 299/2020-41, bod 16 a další tam citovaná judikatura). Je třeba zdůraznit, že Nejvyšší správní soud není povinen ani oprávněn domýšlet za stěžovatele argumenty, na základě kterých by přezkoumával napadené rozhodnutí. Takovým postupem by přestal být nestranným rozhodčím sporu, ale přebíral by roli advokáta (viz rozsudek NSS ze dne 3. 12. 2020, čj. 7 Afs 251/2020-29, bod 11 a tam citovaná judikatura). V dané věci tedy není prostor pro to, „aby Nejvyšší správní soud ‚stručně a obecně‘ přezkoumal závěry krajského soudu – tak někdy postupují krajské soudy ve vztahu ke správním rozhodnutím, mají-li projednat ‚neumělou‘ laickou žalobu. K tomuto postupu vede krajské soudy snaha nepřipravit žalobce, kteří nemusí být zastoupeni advokátem, o přístup k soudu. V řízení o kasační stížnosti však není pro podobný postup prostor. V řízení, v němž musí za stěžovatele jednat advokát či jiný právní profesionál, je třeba vyžadovat tomu odpovídající úroveň právní argumentace.“ (usnesení NSS ze dne 30. 6. 2022, čj. 2 Afs 115/2020-42, bod 16).

[21] Lze dodat, že Nejvyšší správní soud stěžovatele před posouzením kasační stížnosti nevyzýval k jejímu doplnění o další kasační námitky. Postup podle § 109 odst. 1 ve spojení s § 106 odst. 3 s. ř. s. je na místě jen v situaci, kdy kasační stížnost neobsahuje vůbec žádnou argumentaci (ani pokus o ni). Postup podle těchto ustanovení není určen k tomu, aby soud upozorňoval stěžovatele na potřebu či vhodnost doplnění jeho argumentace (usnesení NSS ze dne 24. 4. 2023, čj. 8 Azs 41/2023-38, bod 12 či obdobně usnesení NSS čj. 2 Afs 115/2020-42, bod 19).

IV. Závěr a náklady řízení

[22] Vzhledem k tomu, že stěžovatelé z výše uvedených důvodů v kasační stížnosti neuplatnili ani jednu přípustnou kasační námitku, Nejvyšší správní soud dospěl k závěru, že kasační stížnost jako celek je nepřipustná, a proto ji odmítl [§ 104 odst. 4 s. ř. s. ve spojení s § 120 s. ř. s. a § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s.].

[23] O náhradě nákladů řízení rozhodl soud v souladu s § 60 odst. 3 ve spojení s § 120 s. ř. s., podle nichž žádný z účastníků řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti, byla-li kasační stížnost odmítnuta.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně 25. ledna 2024

Milan Podhrázký
předseda senátu